

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Karppinen, A. (2019) Itsensätyöllistäjä työn murroksessa. Teoksessa Karppinen, A. (toim.) Freelancer työelämän pyörteissä 2019. Tampereen ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja B, Raportteja, s. 7 - 8.

URL: <http://julkaisut.tamk.fi/PDF-tiedostot-web/B/119-Freelancer-tyoelaman-pyorteissa.pdf>

Itsensätyöllistäjä työn murroksessa

teksti

Anneli Karppinen

TYÖELÄMÄN
ILMIÖITÄ

Yksityiset elinkeinonharjoittajat, ammatinharjoittajat, freelancerit ja ns. työosuuskunnissa työskentelevät ovat perinteisesti työllistäneet itsensä. Heidän voi sanoa olleen itsensätyöllistäjiä jo ennen kuin käsite vakiintui kielenkäyttöömme. Itsensätyöllistämisen yhteydessä puhutaan ns. kevytyrittäjyydestä, joka nykyään tulkitaan olevan yksi itsensätyöllistämisen muoto. Tässä artikkelissa yrittäjyysvalmentaja Mirja Taipaleen haastatteluun tukeutuen tarkastelen itsensätyöllistämistä työn murroksessa.

Työn murros ja työn tekemisen tavan murros syntyivät digitalisaation myötä. Siihen vaikutti myös 2010-luvun talouskriisi, jolloin menetettiin paljon työpaikkoja. Tyypillistä oli, että ennen työsuhteinen työ muuttui projektiluonteiseksi, minkä yritykset hyväksyivät. Työt muuttuivat pätkittäisiksi, joita tehdään freelancetyönä. Työstä saadaan joskus palkkaa, usein palkkioita, tai laskutetaan. Tällainen työn tekemisen tapa levisi myös asiantuntijatyöhön. (Taipale 18.3.2019.)

Työn murroksen havaitsi myös yrittäjyysvalmentaja Mirja Taipale työssään:

”Yhä useammin oli asiakkaita, jotka eivät olleet koskaan miettineetkään yrittäjyyttä vaihtoehdoksi. Usein kuitenkin töitä etsiessä heillä tuli vastaan tilanne, että työtä tarjottiin, jos voi lähettää laskun. Sitä ei ollut tarjolla työsuhteena, mutta ikään kuin alihankintana kyllä. Tyypillistä oli, että työt olivat lyhyitä kestoiltaan, mutta saattoivat olla toistuvia samalle toimeksiantajalle.” (Taipale 18.3.2019.)

Alusta- ja jakamistalouden laajenemisen myötä itsensätyöllistäjien määrä on kasvanut 2010-luvulla. Taipaleen (18.3.2019) mukaan uusia, monimuotoisia työtä tarjoavia ja ostavia palveluja syntyy jatkuvasti. Niiden kautta työllistymismahdollisuudet parantuvat mutta taustalla oleviin sopimuksiin on perehdyttävä huolellisesti.

On selvittävä, onko kyse työsuhteesta vai toimeksiantosuhteesta, onko työntekijä ulkomailla ja miten maksusuoritukset liikkuvat. Nämä vaikuttavat työntekijän työttömyysturvaan ja verotukseen.

Taipale näkee erityisen hyvänä sen, että nuoret ovat löytäneet uudenlaiset ansaintatavat. Haasteena on, että lainsäädäntö ei tunnista kuin työsuhteen ja yrittäjänä tehdyn työn. Työnsuorittaja ei itse välttämättä osaa arvioida asemaansa, vastuutaan ja velvollisuuksiaan, ja omat oikeudet voivat jäädä ottamatta huomioon. (Taipale 18.3.2019.) Työnsuorittajan voi olla vaikea määrittellä päätoimista virallista statusta. Henkilö voi olla verotuksellisesta näkökulmasta palkansaaja mutta toimia ns. kevytyrittäjänä.

Yrittäjyysvalmentaja Taipale kannustaa itsensätyöllistämistä aikovia olemaan aktiivisia, ja antaa muutaman neuvon: "Kaikista ei tarvitse tulla yrittäjiä mutta yrittäjämäinen tapa voi johtaa siihen unelmien työpaikkaan. Tai siihen loistavaan bisnekseen. Ennen kuin aloitat, mieti mitä osaamisesi on, ja kenelle siitä olisi hyötyä – kenelle tarjota. Käy esimerkiksi yritysneuvonnassa, hanki tietoa siitä, mitä itsensätyöllistämisen tapoja on ja mitä sinun pitää huomioida omassa taloudessasi. Muista myös, että vaikka idea ja osaaminen on kuinka hyvä, sitä pitää tarjota eli markkinoida ja myydä. Ketä on sinun verkostossasi? Miten sitä voi hyödyntää?"

Lähde:

Taipale, Mirja, yrittäjyysvalmentaja. Sähköpostihaastattelu 18.3.2019. Haastattelija Carolina Pajula. Tampere.

